

Bezienswaardigheden in Veendam en Wildervank

Met deze fietstocht komt u langs de bezienswaardigheden van Veendam, Wildervank en enkele kleine streekdorpjes. U treft onderweg historische panden aan, maar ook nieuwe gebouwen en diverse gedenktekens. Daarnaast voert de route u langs plaatsen waar de oude Veenkoloniale landschapsstructuren nog goed herkenbaar zijn. Na deze route heeft u een goed beeld van de gemeente Veendam en haar bezienswaardigheden. Heeft u na het fietsen van deze route nog meer interesse in de omgeving, dan kan een bezoekje aan het Veenkoloniaal Museum wellicht iets voor u zijn. Dit museum is gevestigd op het Museumplein, bij de VVV.

Het traject is niet erg lang, dus neem de tijd en stap af om al wat u onderweg ziet van dichtbij te bekijken.

LA = Linksaf RA = Rechtsaf RD = Rechtdoor

U start bij het VVV-kantoor op het Museumplein.

1. U staat hier voor het Cultuurcentrum van Beresteyn. In dit gebouw vindt u onder andere de schouwburg, de muziekschool en het Veenkoloniaal Museum.
2. RA het Museumplein op. **Rechts ziet u het standbeeld van Anthony Winkler Prins, die landelijke bekendheid heeft verworven met zijn Winkler Prins Encyclopedie.**
3. Daarna volgt u op het Museumplein de stalen tijdlijn. **Deze metalen lijn in het plaveisel geeft de geschiedenis van Veendam weer aan de hand van diverse historische personen en gebeurtenissen.**
4. Voorbij het herinneringsmonument rijdt u langs de Hervormde kerk. **Deze kerk is in 1660 gesticht door Adriaan Geerts Wildervanck, de stichter-vervener van Veendam en Wildervank.**
5. Door de hekken van de begraafplaats gaat U het kerkhof op en u houdt links aan. **In de derde rij, helemaal links, zien we een grafzerk met een wereldbol. Dit is het graf van Pieter Hendrik Hazewinkel, die in 1852/53 een avontuurlijke reis rond de wereld maakte.**
6. U verlaat het kerkhof, rijdt voorbij de kerk en over het parkeerterrein in de richting van het gemeentehuis. **Het oude gedeelte van het gemeentehuis is gebouwd in de 19^e eeuw en in 1913 onder architect Stuyvinga uitgebreid in zijn huidige vorm.**
7. Achter het gemeentehuis gaat u RA het rode fietspad op. U fietst dan door het Julianapark.
8. Bij de asfaltweg gaat u RD (Wilhelminasingel).
9. Aan het einde van de weg LA (Beatrixstraat).
10. Aan het einde van de weg RA (Burg. Bosscherstraat).
11. Aan het einde van de weg LA (Prins Bernhardlaan).
12. Op de kruising LA (Schoolstraat).
13. Voor het kanaal RA (Boven Oosterdiep). **De Katholieke kerk hier is een zgn. Waterstaatskerk. Waterstaatskerk is de benaming voor Nederlandse kerkgebouwen die tussen 1824 en 1875 met financiële steun van de landelijke overheid werden gebouwd. De naam komt vanwege het feit dat ingenieurs van het ministerie van Waterstaat de ontwerpen eerst moesten goedkeuren voordat tot financiële steun werd overgegaan.**
14. Op de driesprong LA, kanaal volgen. **Links voor u ziet u het "Middelste verlaat". Dit is een sluis in het Oosterdiep. Er tegenover ziet u het Verlaatshuis, dit is het oude huis van de sluiswachter. Vroeger was daarin ook een kroeg gevestigd. Tegenwoordig doet het dienst als restaurant en woonhuis.**

15. Direct voorbij het verlaat gaat u RA (Sportterreinstraat). **Op de hoek ziet u de de Lutherse Kerk. Dat dit een Lutherse kerk is, is te zien aan de zwaan op de voorgevel. De zwaan is nl. het herkenningsteken van de Lutherse kerk.**
16. U rijdt nu langs het Westerdiep. **Rechts aan de overzijde ligt op de grens van Veendam en Wildervank een nieuwbouwwijk met de naam "Woellust", genoemd naar het buitenhuis "Woellust" van de rijke, 18^e-eeuwse Groningse koopman Sichterman, dat op deze plaats stond.**
17. Op de kruising met de brug gaat u LA (5e Laan). **Aan de overzijde van het kanaal zien we een gerestaureerd herenhuis uit 1862.**
18. **Ca. 150 meter verder aan de wegzijde een prachtig gerestaureerd Jugendstil-pand, waarin vroeger een woninginrichting en manufacturenzaak was gevestigd.**
19. U gaat de gele brug over (Lubbersstraat). **Halverwege de straat ziet u rechts 4 woningen met een spits dak en links 2 met een gebroken dak. Dit zijn zgn. Nutswoningen, indertijd gebouwd door het "Departement Wildervank der Maatschappij tot Nut van het Algemeen".**
20. Voor de spoorwegovergang gaat u de tweede weg RA (Vijverlaan).
21. Einde weg LA (Olmenlaan), gaat over in (Beukenlaan).
22. Over de brug RD.
23. Bij het tweede kanaal (Westerdiep) gaat u LA (Torenstraat). **Let op de mooie boerderijen aan de overzijde van het kanaal, o.a. de "Torenhoeve". Links ziet u de achterzijde van de vroegere Gereformeerde kerk, waarin nu gezamenlijke diensten plaatsvinden van Hervormden en Gereformeerden. Iets verder links de oude Hervormde Kerk van Wildervank, in 1659 gesticht door de vervener Adriaan Geerts Wildervanck, waaraan Wildervank zijn naam te danken heeft. Het wapen van de gemeente verwijst naar deze gebeurtenis. Wildervanck en zijn vrouw zijn begraven in deze kerk.**
24. Bij het bord 36 (36^e Laan) gaat u LA.
25. Bij het kanaal gaat u LA en direct weer RA de brug over (Dalweg 36).
26. Voor de spoorwegovergang RA (Participantenweg). **Wanneer u goed oplet, kunt u de oude Veenkoloniale structuur hier nog goed zien aan de wijken en boerderijen op de hoeken, al zijn de meeste wijken ook gekrompen tot sloten. Een wijk was een aftakking van een diep. In feite waren dit kleine kanaaltjes.**
27. Aan het eind van de weg gaat u LA. **Na 50 m ziet u het gedenkteken voor Klaas de Vrieze. Hij leerde de boeren het juiste gebruik van kunstmest en heeft als landbouwkundig leraar veel betekend voor de boerenstand.**
28. Daarna terug voorbij restaurant "De Veenkoloniën". (Misschien tijd voor een verfrissing?)
29. RD over de brug. **Bij de brug ziet u rechts bij de sluis (het "Bovenste Verlaat") het beeldje van de scheepsjoager. Scheepsjoegers waren mannen die vroeger met hun paard de schepen aan een lijn door de kanalen trokken.**
30. U steekt de kruising over en neemt de secundaire weg voorlangs de winkel van Dreesman en Talens (Veldbiesstraat).
31. Aan het einde van de weg RA (Landbouwstraat).
32. Bij het bord 36 (36^e Laan) gaat u LA (Verbindingsweg).
33. Aan het einde van de weg RA (Borgercompagnie). **Schuin rechts voor u in de bosjes ligt het kleinste dorp van Nederland: twee huizen, die samen het dorp Westerdiepsterdallen vormen.**
34. U rijdt voorbij de gebouwen en het vliegveld van het NNZC (Noord Nederlands Zweefvlieg Club) en gaat verder op het fietspad.
35. Op de kruising oversteken en daarna RA (fietspad) (Woortmanslaan).
36. Na ca. 100 m gaat u LA (betonnen fietspad).
39. U fietst het asfaltpad over en gaat op het rode fietspad RA.
40. Aan het einde van het fietspad gaat u RA de ophaalbrug over. **U fietst nu het Borgerswold in. Dit is het recreatiepark van de gemeente Veendam, met diverse attracties. Zo kunt u hier waterskiën, midgetgolfen en zwemmen; en natuurlijk ook van de natuur genieten.**
41. U fietst over het parkeerterrein en volgt de weg. **Rechts ziet u een replica van de vroegere Veenlustbrug. Deze brug lag in het centrum van Veendam, tegenover de vroegere sociëteit**

Veenlust. Links aan het plein is het "Kainholt", een theeschenkrij, en de dierenweide.

42. Op driesprong LA. ***Links van u de manege, rechts nog een replica van een oude Veenkoloniale ophaalbrug, de "Jonkers Badde".***
43. Op driesprong RA.
44. Volgende driesprong weer RA (Briklaan).
45. Iets voor het einde van de weg LA (fietspad).
46. Voorbij de bushalte de weg oversteken (UITKIJKEN!) en vervolgens het fietspad volgen.
47. Bij de rotonde gaat u RD en fietst u voorbij het gebouw van het waterschap. ***Rechts van u het zwemparadijs Tropiqua en een aantal beeldbepalende gebouwen nl. het BWI-gebouw, de (voormalige) ING-bank en het hoofdkantoor van de Avebe.***
48. Het fietspad gaat over in een klinkerweg (Prins Hendrik Plein).
50. U blijft deze weg volgen en neemt de eerste zijweg RA (Verlengde van Beresteynstraat). ***Aan de overzijde van het kanaal ziet u de Dierenkliniek Buitenwoel. Dit was ooit de residentie van Van Beresteyn, een burgemeester die bijzonder veel heeft betekend voor Veendam.***
51. Tweede zijweg LA (Hertenkampstraat).

De hoekpanden met de fraaie ronde erkers zijn een ontwerp van architect Stuyvinga, dezelfde architect die in 1913 ook de verbouwing van het gemeentehuis uitvoerde. Het schoolgebouw (vroegere MULO) met zijn kenmerkende front is ook een ontwerp van die architect.

52. U rijdt rond het hertenkamp en aan het einde van de weg gaat u RA (Ubbo Wilkensstraat). ***Rechts ziet u de fontein die in het kader van het Masterplan Centrum Veendam weer op zijn oude plek is teruggezet. Het ontwerp en de bouw zijn bekostigd uit een legaat van burgemeester Ubbo Wilkens. Bij zijn overlijden liet hij dit legaat na voor de bouw van een fontein zodra Veendam op het waterleidingnet zou worden aangesloten. Dit gebeurde uiteindelijk in 1934.***
53. Rechtdoor het Museumplein op, terug naar uw uitgangspunt.